

Po pošti prejemati:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ — „
četrt „ 6 „ 50 „
mesec „ 2 „ 20 „

V upravnstvu prejemati:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrt „ 5 „ — „
mesec „ 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Štev. 277.

V Ljubljani, v ponedeljek 3. decembra 1900.

Letnik XXVIII.

Orožniki nad ljudstvo.

Včeraj so »naprednjaki« v Domžalah aranžirali shod po dolenskem vzorcu. Privlekli so seboj vse, kar je njihovega, iz Radomelj, Vira, Moravč, Drtije in Lukovice. Ti zastopniki naprednjstva bili so v ime »svobode« pošteno natrkani. Brat župana domžalskega, o katerem se trdi, da rad agitira za socialne demokrate, agitiral je za ta napredni shod, in predsednik zadnjega soc. demokratičnega shoda je delal oder za Luko Jelenca.

Vsa ta združena agitacija pa naprednjakom ni pomagala. Ob tretji uri popoldne bila je gostilna pri Jermanu natlačeno polna in prihajalo je še vedno toliko naših, da vsi niti v hišo niso mogli. Ogromna večina domačinov je zamaš čakala, da se voli predsednik. Lukovski Mlakar, katerega so nasprotniki pozdravili z »Živio Tavčar«, je hotel predsedovati, a zagromelo je: »Dol ž njim! Živio Pogačnik! Živio Šusteršič! Mlakar ne bo predsedoval. Voli naj se predsednik!« Liberalci so videli veliko večino katoliškonarodnih volilcev ter si niso upali nadaljevati zborovanja. Ta liberalni strah so naši živahno pozdravljali z »Živio-klici« na naša kandidata. Luka Jelenec se je pripeljal s kamniškimi vlakom, in skoro je prišla na zborovališče vest, da je Jelenca zapustil pogum, ko je videl toliko kmetijskih volilcev, in da je milo vzdihnil »Kar proti Ljubljani me vleče, domov pojdem.« »Kje je Jelenec?« je gromela naša večina. Jelenec se ni pokazal. Nakrat zaupije nekdo nekdo pisar: »Shod bo zunaj, notri je preveč ljudi.«

Nekateri naši so hoteli res vnesti se na liberalne limanice, a na glas »Noben ven, mi ostanemo notri! Shod naj se prične, Jelenec naj pride!« so spoznali liberalno zvižajočo. Besnost liberalcev na to našo izjavo se ne da opisati. Kamniškega notarja pisar je kar skakal na veliko veliko veselje kmetov domačinov, ki so klicali: Notarskih pisarjev in eksekutorja z Brda, [ki agitira, mi ne poslušamo. Tu se naj vrši shod, naša je večina. Nasprotniki so tulili: »Živio Tavčar!« in stali po večah ob krajih sobe, klici »Živio Šusteršič! Živio Pogačnik!« so zadušili klice napojenih pisarjev in notarskih agitatorjev. Nič niso pomagale psovke, s katerimi so »svobodnjaki« surovo obkladali č. gg. Strupija in Golfa. Naši so ostali kot skala in čakali shoda.

»Shoda ni!« kričali so liberalci in prišli odhajati. Mej vrati se pokaže orožništvo ter v ime postave zahteva, da se razidejo naši volilci. Na našo večino se je moralo poslati orožništvo! Domači župan Janežič, ki je o tej priliki zgubil mnogo zaupanja in upliva, ker se je proti domačinom zvezal z notarskimi pisarji, je komandiral orožništvo. Orožniški sili se je naša večina udala in mirno odšla na prostor pred gostilno. Pogled na to množico, ki je tu stala, je bil impozanten.

Liberalci so se pri zadnjih vratih izgubili na dvorišče. Ondi so hoteli imeti nekaj shod in je nekdo že govoril. Ko je domače ljudstvo to opazilo, udrlo se je s klici »Živio Pogačnik!«, »Živio Šusteršič!« »Kje je predsednik?!« na dvorišče. Liberalcem se je zaprla sapa, njihov govornik je utihnil. Dolgo časa smo čakali, kaj bodo naredili liberalci. Končno se postavi orožništvo pred hišna vrata in spuščava v hišo samo liberalne pristaje. (!) Ogorčenje mej našim nastaja veliko,

ker shod je bil sklican po lepakih in povabljeni so bili na shod volilci, a domačim volilcem je orožništvo za branjevala itina shod. Na odločen protest je orožnik vendar spustil nekaj naših v vežo, toda nekateri so mogli priti v sobo samo pri jednih vratih, ko pa ni šlo že več mož v oni del sobe, se jim je pri drugih vratih zabranil vstop z orožnikom in županom. Jelenec je hotel govoriti. V veži so domači volilci ogorčeni protestirali proti takemu ogerskemu shodu in svobodi, notri so naši zahtevali volitev predsedstva in klicali Jelenca, naj gre na Glince. Sedaj se je pojavilo orožništvo zopet v dvorani in potisnilo pod silo bajonetov naše ljudi, ki so stali v kompaktni masi, iz sobe. Domači župan je nastopil celo proti občespoštovanemu jarškemu g. županu.

Liberalci so tako z znanim Flisom iz Doba in mnogimi nevolilci pod varstvom orožništva imeli shod kake pol ure, ker Jelenec ni sposoben, da bi kaj dalje govoril. V svojem govorčku je na zadnje omenjal kmeta, čule so se nekatere psovke na duhovnike. To je celo nekatere može, katere so prej liberalci zaslepili, prepričalo, da liberalcem ni za kmeta.

Opomniti moramo še, da je sedlarski mojster Blatnik iz Doba pokazal se, da je vnet prijatelj liberalnih kandidatov. Množica krščanskih volilcev se je nato deloma razkropila, deloma pa do zadnjega kotička napolnila gostilno pri Pihlerju, kjer se je vršil naš volilni shod ob velikem navdušenju in ob navzočnosti naših volilcev.

Na tak shod naprednjaki pač ne morejo biti ponosni. Z bajonetne bodo udušili ljudske volje, le čudno se nam zdi, da so v najnovejšem času orožniki vedno pripravljeni razganjati naše večine, ki ne zahtevajo drugega nego da večina zmaga pri volitvi predsedstva in da se respektuje mnenje večine. Ako tega liberalci nočejo narediti in naši nočejo ukloniti se liberalnemu terorizmu, tedaj je orožništvo pri rokah, da nastopi proti domačinom.

To je pač čudno tolmačenje volilnih shodov in proti taki intervenciji orožništva, ne da bi se zgodilo na shodu kaj hudega, najodločneje protestujemo. Ta sila pa naj podvoji moči in agitacijo naših mož, da na dan volitve liberalcem pokažemo, da nismo na Ogorskem in da ne maramo ogerskih razmer.

Volilno gibanje.

Shod v Polhovem Gradcu.

V nedeljo 2. t. m. se je vršil v Polhovem Gradcu javno sklicani volilni shod. Zbralo se je do 400 samih volilcev in posestnikov, kateri so z vidnim zanimanjem zasledovali obširni poljudni govor bivšega državnega poslanca sodnega svetnika v p. Ivana Vencajza. Zborovanje je zaključil g. župnik J. Laznik in na njegov predlog so izrekli zborovalci popolno zaupanje bivšemu poslancu Vencajzu ter si postavili jednoglasno za kandidata v V. kuriji g. dr. Iv. Šusteršiča in v kmečkih občinah bivšega poslanca g. I. Vencajza. Proti kandidata domačina Lenarčiča z Vrhnike se ni omenilo.

Obrotni shod v Kranju.

Za včerajšnji popoldan je sklican gosp. Wohlge-muth shod obrtnikov v Kranju. Prišlo je okoli 40 mojstrov in okoli 60 drugih,

med katerimi so se posebno odlikovali Majdičevi hlapeci, navdušeni za Jelenca. Ti naj bi odločili proti obrtnikom, ki Jelenca ne marajo. Med obrtniki je takoj nastal odpor proti tem ljudem, med katerimi je bilo obilo mladoletnih nevolilcev. G. Skalja se je izjavil v imenu obrtnikov odločno proti Jelenca. Nato je pa znani Ciril Piro čenčal vse stare fraze, kar jih je nabral iz »Naroda«, proti Šusteršiču. Posebno delikatno žlindro je slastno žvečil in s tem pokazal, da stoji on še vedno na tistem nizkotnem stališču, na katerem je moči »Naroda« še vse verjeti. Po raznih kontroverzah shod ni privedel do nikakega zaključka, in zborovalci slednjič niso vedeli, ali jih je več zoper Jelenca ali zoper Šusteršiča.

Shod v Šenčurju pri Kranju

Zanimiv shod se je vršil včeraj v Šenčurju, v onem kraju, kjer je Luka Jelenec najdalj časa razširjal omiko. Predsedoval je g. kranjski dekan Koblar. Navzoč je bil tudi znani Kuralt, kateri je najbolj »kumštno« bitje na Gorenjskem.

Poleg njega je rohnol neki Kovač, ki je pa s svojimi neumnimi mejklici vzbujal le splošno nevoljo. G. Pogačnik je govoril jako stvarno in temeljito o nalogi, ki jo ima izpolnovati kmečki poslanec. Govoril je o davkih, o prodaji posestev, o zadolževanju, o zadržgah, o vojaštvu, o živinoreji, o mlekarstvu, in s tem pokazal volilcem, kako nalogo ima poslanec. Tisti Kuralt je pa skrbel, da je ljudstvo spoznalo tudi veliki razloček med treznim katoliškim poslancem in med liberalnimi čenčami. Ves čas je upil vmes, a tako neumno, da se mu je vse smejalo.

Slednjič so se pa ljudje zjezili, začeli so groziti, da ga vržejo ven, in že so se vzdigovale pesti. Edino le g. Koblarju se ima Kuralt zahvaliti, da ga niso kmečke pesti premikastile in v lužo vrgle. G. Pogačnik je pa s svojim stvarnim in mirnim razpravljanjem naredil najboljši utis na poslušalce. G. dr. Lampe je nato govoril o volitvah v peti skupini. Socijalnega demokrata kmetje ne morejo voliti, ker je ta stranka protikmečka.

Pa tudi liberalni kandidat Jelenec ni za naše ljudstvo. On je načelnik one učiteljske zveze, ki nasprotuje katoličanstvu, ki v svojem glasilu zahteva ločitev šole od cerkve; on je rekel, da onih učiteljev, ki so se udeležili duhovnih vaj, ne priznavajo več za svoje tovariše; on je pod komando onega dr. Tavčarja, ki je rekel, da so cerkve na naših gričih znamenja naše sužnosti, in ki hoče razdreti edinost naših poslancev, ker neče, da bi obstala slovanska krščansko-narodna zveza. Ostane torej le še dr. Šusteršič, ki ga priporoča vse njegovo dosedanje delovanje kot politika in prijatelja kmečkega stanu. V peti kuriji je on za Krekom najsposobnejši mož. Pri glasovanju sta bili obe kandidaturi sprejeti. Pri prvem glasovanju so še nekateri liberalci, ki bi s Kozeljovo kandidaturo radi razcepili naše, bili proti Pogačniku, ko se je pa glasovalo o dr. Šusteršiču, na opetovani poziv predsednika Jelenca ni dobil niti enega glasu, ampak vse dr. Šusteršič.

K sklepu je gospod Bergant kazal na vidne vspehe katoliško-narodne organizacije, na posojilnico in mlekarico. Liberalna kmetijska podružnica ni storila nič za kmeta, naša organizacija pa je precej začela z uspešnim delom. Kmetje so temu glasno

pritrtili. Tako se je ta lepi shod zvršil našo popolno zmago.

Shod v Šmartnem pri Litiji.

Včeraj popoldne ob 3. uri imel bi se vršiti volivni shod v Šmartnem pri Litiji, na katerem bi se bil predstavil kandidat Lenarčič. Liberalci so na shod zbornali vse, kar »leze in gre«, celo mokrač iz Zagorja so prišli liberalcem na pomoč. Zborovalna dvorana je bila kmalu napolnjena. Liberalci so zavzeli sprednji prostor, ker niso šli k nauku. Ko so prišli naši može, morali so ostati bolj v ozadju. Kar naenkrat zatuli nekaj glasov: »Farje ven! Kaj imajo farji tukaj opraviti?« in začel se je pravcati boj. Velike mize so vzdigovali in jih hoteli zvrzati na naše može, kateri so šli iz dvorane, ker niso hoteli liberalcev pretepsti. Svetec je opetovano razpustil shod, toda tudi njega niso hoteli napojeni mokrači in liberalci poslušati. Ko so bili enkrat sami, zaklenili so vrata, postavili pred nje mize, tako da ni mogel nihče notri. Kaj so počeli notri, ne vemo, toda posebno prijetno ni bilo — imeli so grozen strah. Zunaj je stalo nad 500 ljudi, vsi razvneti proti surovosti liberalcev. Ko bi ne bil pomiril ljudi gosp. dekan, Bogzna kaj bi se bilo naredilo. Toda tudi s mešnih prizorov je bilo. Tako je neki prileten mož prinesel s črnim pajčalonom ovite grablje ter jih porinil skozi malo odprto vrat med liberalce, kar je povzročilo pri zunaj stoječi množici grozen smeh.

Kak strah so imeli liberalci, kaže dejstvo, da se je jeden izmed njih peljal po žandarje. Tako so liberalci imeli zopet čast biti v senci bajoneta. Omenjati moramo še, da so se mej najhujimi razsajaji in hujskači nahajali nekateri pisarji sodnije in okraj. glavarstva. Ko so potem liberalci jeli odhajati, imeli smo še le priliko od blizu ogledati to menežarijo. Žendarm je moral hiteti za pijano in razsajajočo tolpo mokračev in liberalcev, ki je šla od shoda, kateri je pokazal, da v Šmartnem liberalci nimajo veliko iskati in da bodo dobili pošten odgovor na včerajno surovost dne 12. in 18. t. m.

Liberalni shod na Vačah.

Včeraj dopoldne se je vršil volilni shod na Vačah, na katerega se je pripeljal v družbi litijskega Slanca g. Lenarčič, da se predstavi volivcem. V zborovalni prostor prišlo je kakih 60 oseb, katere so liberalci kakor panoramski klicarji vabili noter.

G. Lenarčič je potem res govoril po Plantanovo. Liberalnega programa si ni upal omeniti. Ljudje so mirno poslušali, le sem ter tje se je kedo skrivnostno namuznil imenitnemu govoru. Ko je nehal, začelo je kakih pet mož, med njimi predsednik shoda, navzoče skoro prositi, da naj zakličejo: živio.

Nato se je oglasil k besedi na veliko jezo in zadrego liberalčkov g. Gostinčar, katero mu je predsednik dal še le na opetovano odločno zahtevo.

Gostinčar je dejal, da je stvar, katero je omenjal g. kandidat, lepa, posebno za družno življenje. Toda g. kandidat je pozabil povedati, kateri stranki pripada. Katol.-narodna stranka ima to, o čemur je govoril, skoro vse vže praktično urejeno. Naše zadruge koristijo kmetem velike in vendar jih liberalci blate in

Naročnine in inserat sprejema upravništvo. Katol. Tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-niških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne dni in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

im nasprotujejo kolikor morejo. Tu so dali znamenje razpostavljeni liberalci, in začel se e vršič. Zmešnjava je bila taka, da ni bilo mogoče več govoriti, posebno ker predsednik shoda ni vršil svoje dolžnosti. Nato so na predlog predsednika nekateri odobrili kandidature Lenarčiča. Ogromna večina zunaj stoječih volilcev pa je klicala: »Živio Vencajz!« Opomniti je še, da so bili liberalci večinoma iz tujih občin.

Sodba liberalnega agitatorja o Zupančiču

G. Strel iz Mokronoga, ki je na Tavčarjevem shodu v Št. Rupertu postal tako »slovec«, je kmalu po omenjenem shodu v pogovoru z nekim obče spoštovanim možem na Trebelnem na vprašanje, če on (Strel) res misli, da je Zupančič zmožen za poslanca, odgovoril deslovno: »E ni ne za to«. Liberalci torej skrbje za kmeta s tem, da mu usiljujejo za poslanca moža, o katerem sami vedo, da nima zmožnosti.

Ribniški liberalci

Iz Ribnice. Koliko je pri nas na kmetih liberalcev, se vidi iz sledečega pogovora tukajšnjih dveh liberalčkov. Neki večer vpraša eden teh dveh drugzega, kaj da zdaj dela, nakar mu ta odgovori: »Jaz sem ves zmatran, skoro celi dan sem okrog hodil, pa sem samo dva liberalca dobil; presneto, tukaj je vse klerikalno, tukaj ni nič za dobiti.« Častitamo!

Volilni oklic ustavovernega kranjskega veleposestva.

Graška »Tagespost« je prinesla v soboto volilni oklic naših nemških veleposestnikov, katerega so podpisali baron Schweigel, grof Auersperg, baron Lichtenberg, baron Berg in baron Wurzbach. Oklic naglašja, da ostanejo politični nazori stranke isti, kakor doslej. Zvesti hočejo biti cesarski hiši, držati se hočejo strogo obstoječe državne jednote in ustave, na kateri temelji svoboda, napredek in blagostanje vseh narodov v državi. Brezobzirno se hočejo boriti proti vsem neopravičenim in nesrečnim »državopravnim« nakanam. Odkritosrčno želé, da se osrednji parlament ne ovira v delovanju, hočejo pravično nagodbo z Ogersko in da se odstranijo ovire gospodarskega razvoja. K sklepu pa zahtevajo, da se naj »brez škode pravic, ki so v državnih temeljnih zakonih jamčene vsem narodom glede deželnih jezikov, zakonito prizna potreba nemškega posredovalnega jezika«. Na tej podlagi hočejo, da med »obema narodoma« na Kranjskem nastanejo in se ohranijo »priateljske razmere«.

Za dogovor glede kandidatov sklicujejo shod volilcev na 6. januarja 1901 (dan pred volitvijo) ob 6. uri zvečer v ljubljanski kazini. Dotlej pa pozivljejo somišljenike, naj ne obljubijo glasu nobenemu kandidatu.

Gorenjsko.

Iz Mavčič se nam piše: Obžalovanja vredno je, da se predrznejši liberalci nam usiljevati svojega kandidata. A naleteli bodo? Preverjeni bodite, liberalčki, da pri nas ne dosežete svojega namena! Mi bomo volili moža, o katerem vemo, kako je sposoben za poslanca, mi vemo, koliko vpliva je imel takoj prvič, ko je bil izvoljen, in koliko se je trudil za našega slovenskega krščanskega kmeta. Združimo se in dajmo svoje glasove vrlemu dr. Šusteršiču!

Volilno gibanje na Štajarskem.

Žičkarjanci so nadalje zmagali v Sevnici 5 volilnih mož, med njimi kaplan Čemažar s 76 glasovi proti 67 socialno demokratičnim; v Artičah, med njimi g. župnik; v Pišecah; v Bučah; v Zagorju (pred 3 leti je bil tukaj izvoljen rudčkar); v Loki (poleg Planine); v Št. Vidu; v Veračah in v Prevorju. Propadli so pa Žičkarjani v Polju. Zdaj vidite, kakšen pomen je imela neka izjava županstva (?) v Loki, katero je pred nekaterimi tedni prinesla začudenemu svetu »Domočina«.

Prvotne volitve v kozjanskem okraju.

V kozjanskem okraju je volitev do sedaj dobro izpadla. 29. nov. bil je v V. skupini izvoljen v Zagorji g. Janez Zakošek, župan, na Pilštanju pa g. župnik Tomažič. Tudi na Prevorju in Presičnem je bila 30. nov. volitev za nas povoljna. Dne 1. dec. vršila

se je predpoldne volitev v Drenskorebru; izvoljena sta dva naša moža: župan Matija Amon in Belina Ant. Popoldne bil je izvoljen na Zdolah župan Miha Čepin. V ponedeljek 3. t. m. bo pa volitev v Kozjem; na katero se zdaj že s pestmi pripravljajo in ohdelujejo. Olike ali kali?

Politični pregled.

V Ljubljani, 3. decembra.

Mladočeški kandidati v čeških mestnih skupinah. Mladočeški »Nar. Listy« objavljajo v sobotni številki kandidate za mestne skupine in sicer: za skupino Karolinov dol dr. Kaizl, Kladno V. Hruby, Příbram I. Hořica, Mlada Boleslava župan Spindler, Kolin dr. Fořt, Jičín Mařtálka, Kraljevi gradec dr. Slama, Pardubice učitelj Sokol, Časlava dr. Herold, Litomiř vitez Plaček, Tabor dr. Kramar, Pisek dr. Kurz, in Plzen Schwarz. Za Prago še niso določili kandidatov.

Praga se ne udeleži shoda zastopnikov avstrijskih mest. V soboto se je sošel praški mestni zastopnik izredni seji. V razgovoru je bilo vabilo dunajskega župana na nameravani shod zastopnikov mest. Poročevalec je povedal, da se je izvršilni odbor mladočeški izjavil proti udeležbi iz državnopravnih razlogov. Staročeh dr. Battyr je predlagal, naj se udeležba utemelji še s tem, da Čehi na Dunaju ne uživajo nikakih pravic. Temu predlogu je pri trdil tudi dr. Podlipny, dr. Groš je pa celo zahteval, naj se mestni zastopnik izjavi proti potrebi shoda. No, konečno je bil vsprejet samo predlog, da se Praga ne udeleži shoda iz političnih, narodnih in gospodarskih ozirov.

Znamenje križa na budimpeštanskem vseučilišču. Poročali smo že svojeodobno, da je juridični oddelek imenovanega vseučilišča vložil protest proti obešanju križa v vseučiliških prostorih. V posebnih spomenici so utemeljili to svojo skrajno predrzno zahtevo z naslednjimi razlogi: Pouk je ločen od kultura, pouk na vseučilišču temelji na načelu učne svobode in se mora opirati na duha in intelekt ne na pozitivno vero, učenje in poučevanje ni bogoslužno dejanje, križ pa je bogoslužni simbol, križ bi povzročil nove prepire, pred letom 1848 ni bilo križev v vseučiliških dvoranah. Krščanski značaj se itak dovolj kaže s tem, da je značaj vseučilišča katoliški glasom njega ustanovitve, da je Mažarska po naravi krščanska in da se rabi križ pri slovesnih obljubah in prisegah. — To je značilno. Budimpeštansko vseučilišče je cerkvena ustanova. Tista kulturna sila, ki ji pravijo liberalci, da ima »mrtvo roko«, je z blagodarno roko ustanovila to vseučilišče, da bi bila ognjišče k r š č a n s k e o m i k e. In sedaj po »pravičnih šolskih postavah« si je država prilastila oblast nad cerkveno posestjo. Vseučilišče je postalo paritetično. Kalvinci in judje so zasedli prostore, ki so namenjeni samo katoličanom in do katerih imajo samo katoličani pravico. In sedaj naj izgine na zahtevanje brezobzirnega židovstva še zadnji znak krščanstva, še sveti križ iz te cerkvene ustanove! Kako dolgo se bodo katoličani še klanjali biču liberalne nadute krivičnosti?

Nemška vlada in Burt. Predsednik transvalške republike biva sedaj na nemških tleh. »Nat. Zeitg.« je v soboto poročala, da še sedaj ni dognano, ali dospe Krüger v Berlin ali ne, potem pa dostavlja: Obisk predsednika Krügerja ne sme niti v najmanjši meri premeniti politike nemške vlade; vlada mora varovati interese Nemčije in nosenih drugih. Kar se tiče misli o razsodišču, moramo izjaviti, da bo Nemčija le tedaj podpirala tak predlog, ako bi Anglija avtentično izrazila željo po takem razsodišču. Kaj takega pa seveda v danih razmerah ni pričakovati. — Če tolmači imenovani list nazore, ki prevladujejo na berlinskem dvoru, je gotovo, da bo brezvspešno Krügerjevo potovanje v Berlin.

Slovstvo.

»Dom in Svet.« 23. štev. prinaša naslednjo vsebino: Prešernu. (Zložila Ljudmila.) Prešeren — Slomšek. Ob stoletnici njenega rojstva. (Spisal dr. E. L.) Slomšku. (Zložil Silvin Sardenko.) O ta testament! (Novela. — Spisal Podgoričan.) [Dalje.] Mestne slike.

(Spisal Ivan Marin.) VII. Socialni pomenki. (Piše dr. Ivan Ev. Krek.) [Dalje.] Zemlja in zvezda Mart. (Spisal dr. S. Šubic, c. kr. vseučiliščni profesor.) Sovražniku. (Zložil Leo Levič.) Kniževnost: Slovenska književnost. Hrvaška književnost. Ruska književnost. — Razne stvari. — Na platnicah. — Slike: Ilustracija v spomin »Prešernu«. (Narisał Jož. Dostal.) Ilustracija v spomin »Slomšku«. (Narisał Jož. Dostal.) Rešetar. Prva slovenska umetniška razstava v Ljubljani. Lepak, ki pozivlje Kitajce, naj pomore tujce. Škof Anzer.

»Zora«. Glasilo slovenskega katoliškega dijaštva. I. zvezek obsega sledeče spise: J. Š.: Resnica. Ivan Marin: Dim in veter. L. Pogačnik: Danici. Josip Dermastia: Mejnarodni kongres katoliških dijakov v Rimu. J. M. Svoboda: Iz dijaštva. Glasnik: † Jakob Voljč. — Znak časa. — Inauguracija. — Prof. dr. Eduard Albert. — Naučnega ministerstva odlok. — Vseučilišče v Budimpešti. — Izpit za usposobljenje poučevati na srednjih šolah. »Zora« izhaja petkrat na leto in stane 2 K, za dijake 1-20 K. Urednik: Fran Verbic, stud. phil., Dunaj, IX. Porzellangasse 30. Upravnik: Bogumil Remec, stud. phil., Dunaj, XVIII. Theresiengasse 38. Oblastem odgovoren: med. Ivan Hubad.

Dopisi.

Iz Novega mesta. 1. dec. Odgovor na dopis v »Slov. Narodu« dne 24. nov. t. l. Resnica je, da je novomeška zadruga 20. nov. priredila v Črnomlju volitven razgovor. Pa zakaj? Da bi se pomenili, kako bi se najlože kaj dalo storiti za obrtni stan potom volitev. Premišljali smo že, ali bi iz svoje srede postavili kandidata. Za sedaj se to ni zgodilo, a zgodilo se bo v prihodnje. Siti smo obrtniki jerobstva in ne potrebujemo, da bi se nam kandidati usiljevali, ki nimajo smisla in srca za nas.

Ravno zato se mi obrtniki organizujemo, da se bomo sami zastopali. Kar se pa tiče agitacije, je »Narodov« dopisnik pač večji in hujši agitator, seveda za svoj žep. Da se shod ni vršil in se ni zbralo nič obrtnikov, kriv je tamošnji nesposobni prestrašeni načelnik zadruge g. Leitgeb. Strankarstvu se udaja in hujskače posluša, mesto da bi se potegoval za obrtniške koristi, kakor bi bila njegova dolžnost. Pa tudi olike ta mož ne pozna!

Ko pride bratska zadruga se posvetovat o stanovskih koristih ne samo, da obrtnikov ne skliče in ne povabi, marveč jih niti pozdravit ne pride. Marveč strahu pred nami se skriva. Pridite vi k nam v Novo mesto o stanovskih zadevah, boste videli, s kakšnim veseljem vas bodo sprejeli, pa ne zbežali pred vami.

Spodtikate se nad tihoto gosp. Appeta: Kdor veliko kriči, malo stori. S tihim delovanjem se pogosto več doseže ko z vpitjem. »Neizogibnega« g. Frančiča imamo pri nas prav radi, da bi le imeli kaj tacihi mož! Vi tudi samo z jezikom delate za kmeta in obrtnika, kakor naši novomeški jezičniki, a v resnici jim za ta stanova ni več mar ko za lanski sneg. Podali ste se pa na celo naporno pot, ko ste se spravili nad obrtni stan. Mi se organizujemo, in to je pravo delo in Bog živi napredek obrtnega stanu v tem smislu! Obrtnik.

Velike Lašče, 30. nov. Tudi pri nas se gibljemo. Dne 18. novembra smo imeli volilni shod v prostorih gospe Hočvarjeve. Udeležilo se ga je okoli 150 volilcev. Domači gospod kapelan je zbranim pojasnil pomen in novi način volitev ter jih opomnil, naj pridejo dne 12. in 18. decembra vsi na volišče. Vsi so enoglasno zatrdili, da hočejo voliti kandidata katol. - nar. stranke. Nasprotnikov ni bilo na shod. Sedaj po shodu pa neki možic kozle prevrača po »Narodu«, da kandidata gospoda Vencajza ni bilo na shod. Mi ga še vabili nismo, ker smo vedeli, da ima isti dan shod v Ribnici. Ali naj bi se morda bal »Narodovega« dopisnika? Čuden mož pa je ta, ki je videl na shodu le 15 mož, dočim sta bili dve sobi polni. Najgrše pa je, ker gospodu župniku podtika, da je 6. novembra na semnju lovili ljudi in jih napajal po gostilnah. Gospod dopisnik, ako dokažete, da je gospod župnik isti dan plačal ljudem vino le en vinar, dobite 50 kron. Istotako Vam cerkvenik izplača 50 kron, ako mu dokažete, da je sploh ke-

daj ob 11. ali 1. uri zvonil poludne. Gosp. dopisnik, sedaj imate priliko, da nekaj zaslužite.

Iz Podkrajja, 30. novembra. Ker je splošno znano, da »Slov. Narod« odpira svoje predale najostudnejšim lažem, zato ni čuda, da je tudi dopis iz Podkrajja v »Narodu« z dne 26. novembra povsem neresničen. Tako pravi, da je domači g. župnik sklical volilen shod v gostilni g. S. Ta gostilničar pa lahko s prisego potrdi, da to ni res, kakor tudi ni res, da so vsi navzoči pili na župnikov račun.

Zapeli so res nekaj pesmic, pa vse poštene in dostojne. Ko se je eden spozabil, da je zakrožil »fantovsko«, so ga naši možje takoj ustavili. Bil je prepričan, a ne zaradi volitev, temveč ker je isti, ki je bil glasan, preklinjal in vsevprek zabavljaj. Zato je skrajna zlobnost, če dopisnik ta prepričanje spravlja v zvezo z volitvami. Dopisnik trdi, da so njegovega pristaša težko ranjenega odnesli na dom.

Res pa je, da je razgrajšč še pred gostilno razgrajal in šel v drugo gostilno. Mogoče, da so ga pozneje iz te gostilne nesli domov, če ga niso nesle noge. Liberalci so na vsak način hoteli mrliča, a »ranjenec« se je naveličal, vzel sekuro in šel drva cepit. Sam je priznal v pričo mož, da ne vé, zakaj se je pričel tepež. To je istina, vse drugo v »Narodu« je zlobno sumničenje.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 3. decembra.

Cesarjev dar. Ubogim šolskim sestram de Notre Dame v Trnovem pri Ilir. Bistrici je podaril cesar iz zasebne blagajne 1000 K za zgradbo novega zavoda in kapelice.

Škofijska kronika. V mašnika posvečen je bil današnji v knezoškovi domači kapeli čast. g. Janez Plahutnik. Novo mašo bo obhajal dne 8. decembra na Jezici. Nameščen pa je kot kapelan v Senožečah. — Na župnijo Blagovico je bil danes kanonično umeščen čast. g. Anton Mali, dosedaj župnik v Javoru pri Ljubljani. — Premilostni knezoškof je posvetil minuli četrtek 57 altarjev portatiljev.

Slovensko gledališče. Ker k večerajšnji slavnosti predstavi veliko občinstva vsled pomanjkanja prostorov ni dobilo v gledališki prostor, sklenilo se je prirediti v proslavo stoletnice Prešernovega rojstva in na korist Prešernovemu spomeniku še jedno slavnostno predstavo, ki se vrši jutri, v torek 4. t. m.

Ponesrečena manifestacija. Vse mesto je pričakovalo, da bode sobotna bakljada na čast Prešernu sijajna, pričakovali pa smo posebno mi, da vidimo po »Narodovem« zabavljanju bakljadi »Slov. kršč. socialne zveze« in tedanji županovi surovosti nekaj posebnega. Na čast Prešernu je sklenil tudi odbor »Slovenske krščansko-socialne zveze«, da se bakljade udeleži, a člani so večinoma izjavljali: »Če drugi dan ne smemo v Narodni dom, ker nimamo frakov, tudi k bakljadi ne gremo«, in tako je bila udeležba krščansko-socialnega delavstva malenkostna. Tudi »Obrtne zveze« nismo nikjer videli. Samo gospod eksekutor Šturm je kot predsednik hodil okoli in iskal — članov, ki so izostali. Menda so tudi obrtniki bili istega mnjenja, kot delavci. Župan je listke poslal na vse strani, a udeležba je bila slaba in malenkostna. Največ je bilo fantičev. Kdor je videl sobotno bakljado in primerjal z bakljado »Slovenske krščansko-socialne zveze«, moral je pripoznati, da tisto zabavljanje, katero je »Narod« posvetil bakljadi krščansko-socialnega delavstva, do pičice velja sobotni Hribarjevi bakljadi. Pri bakljadi krščansko-socialnega delavstva je svetilo na stotine mož, v soboto je bilo članov raznih »narodnih društev« sram, svetiti na čast Prešernu, in ko bi naši delavci ne odajali župana z bakljami, moral bi si tudi Hribar pustiti svetiti od fantičev. Svetili so pri bakljadi v soboto skoro sami fantički, a še teh niso mogli dobiti aranžerji toliko skupaj, da bi mogli oddati vse baklje. Velik kup bakelj je moral ostati v »Mestnem Domu« neprižgan. Krščansko socialno delavstvo se ni moglo navdušiti za Hribarjevo prireditev, zakaj drugače ga nikdar ne

priznavajo, samo to pot so bili na magistratu mnenja, da bi bile žuljave roke dobre, da — nosijo baklje. Hudomušni delavci so pred »Mestnim Domom« kihali in aranžerje spravili iz konteksta, tako da so naposled korakali kakor poparjeni. Popolno resnico pišemo, ako pribijemo, da so se ljudje sobotni bakljadi smejali. In povrh je prišla končno v »Narodni Dom« še »Mica Kovačeva«. Fantički, ki so nosili baklje in predstavljali »zavednost narodnonaprednega moštva«, so burno zahtevali plačila in upili na aranžerje: »Gspuť a na buň gnarja«, a aranžerji so pridne fantičke neusmiljeno zapodili. Končno moramo še omeniti, da se je nekaterim zdelo potrebno ob tako resni priliki napraviti demonstracijo pred kazino. S to nepotrebno demonstracijo se seve ni prikrila napredna blamaža.

Monsieur Sans Gêne. Z imenom na dan! smo klicali »Narodu« in Tavčarju o znani umazanosti. Tavčar je molčé vtaknil v žep nesramnega lažniveca in obrekovalca. »Narod« pa še vedno pravi, da zato ne pové tistega duhovnika, ker se mu — smili! Zato je pa takoj pridejal novo podlost. Piše namreč: »Svetujemo, Slovincu«, naj bo lepo ponižen, sicer mu še katero novo zagodemo, n. pr. o tistem župniku, proti kateremu teče kazenska preiskava, ker je posilil neko omoženo žensko, s katero se je seznanil v spovednici ali pa o tistem kaplanu, katerega sta minoli teden pri škofu tožila dva moža da je posilil neko deklo. Na dan z imeni! Kdo je ta župnik? kdo so oni, ki to žijo? Malovrhovega usmiljenja ne potrebujemo! Dr. Tavčar, enega nesramnega lažniveca in obrekovalca ste že spravili; z imeni na dan, da jih ne dobite še več! »Narod« piše, da so v »Katol. domu« sedela dekleta kaplanom v naročju. Z imeni na dan! Kateremu kaplanu?

Imenovan je g. Anton Gvaiz, znani slikar in suplent na goriškem ženskem učiteljskem, glavnim učiteljem istotam.

Častno svetinjo za 40letno službovanje je priznal deželni predsednik vpokoj. gozdarju Jos. Paulinu v Vel. Pudlogu in cerkveniku pri Sv. Katarini Andr. Bukovcu.

Potrjena so pravila društva »Farna knjižnica v Loškem Potoku«.

Proslava Prešernove stoletnice. Slavnostno zborovanje v spomin stoletnice Prešernovega rojstva se je vršilo včeraj 2. dec. ob 11. uri dopoldne v veliki dvorani »Narodnega doma«. Udeležba ni bila posebna. Zbralo se je okrog 100 gospodov in do 50 dam. Zastopana so bila z zastavami društva »Sokol«, »Slavec«, »Ljubljana« Slabega obiska je bilo po nekoliko vzrok deževno vreme, po večjem pa brez dvoma oni predpisi »o velikih toaletah«, »velikih uniformah«, »čamarah, surkah« itd. Kršč. socialno delavstvo se že iz tega vzroka ni moglo odzvati povabilu. Med odličnimi udeleženci smo opazili deželnega glavarja Otona pl. Detela, deželnega odbornika Fr. Povšeta, ravnatelja Senekoviča in dr. Junovicza in dr. Zborovanje je otvorila godba z nekaterimi komadi lepih slovenskih pesmi. Moški zbor »Glasbene Matice« pod vodstvom g. M. Hubada je zapel Jenkovo »Molitev« potem pa je nastopil slavnostni govornik g. prof. in nadzornik Fr. Levec. V gladki, lepi besedi nam je prijetno — kakor zna v ti stroki le on — razložil, zakaj se klanja Prešernu cela Slovenija. Prešeren je bil naš prvi pravi pesnik — on nam je Slovencem podaril pesniški jezik in obliko — on je zanesel naše ime med druge narode. Te tri sicer obče znane zasluge Prešernove je g. govornik dokazoval in razmotrival zares mično. Prepletel je bil svoj tema z raznimi podrobnostmi iz naše slovstvene zgodovine, ki so nam sicer staro stvarino delale zanimivo in nekako novo. Po govoru g. prof. Levca je zapel zbor še slavnostno kantato Prešernu. — Zborovanje je trajalo točno eno uro.

»Prešernov večer« v Gradcu je priredilo akad. teh. društvo »Triglav« v soboto, 1. t. m. Pričakovali smo mnogo več. Slavnostni govor o Prešernu je bil precej plitev in plehek. Lepo je pel dijaški zbor Jenkov »Strunam« in Hajdrihov »Pod oknom«, Presenetil nas je tamburaški zbor hrv. akad. društva »Slobode« s preciznim igranjem in samospevi g. Šur. pl. Ghetaldija. Prosta za-

bava je jasno pokazala, kako globoko je prodrli Prešernov veliki duh v srca in glave nas malih potomcev.

Umrl je včeraj v Pragi g. Fr. Smola, c. kr. državne železnice uradnik. Pokojni služboval je mnogo let pri nas na Kranjskem; tako v Kranju in več let na tukajšnjem državnem kolodvoru kot blagajničar v skladišču. Smola bil je kremenit značaj, odločen Čeh, kateri se ni nikdar bal svoje slovansko mišljenje javno kazati. Poznan in priljubljen v mestu in po celi gorenski pragi čutil se je med nami doma, ko je pa slutil, da se mu bliža zadnja ura, pohitel je v tako ljubljeno domovino svojo z edino željo, da počiva v zlati ljubljeni Pragi. Tam so ga danes popoldne pokopali. R. i. p.!

Kako se »od zgoraj« razširja omika. Revolucijonarno mišljenje in protiverske težnje se vcepljajo ljudstvu od zgoraj. Dr. R. Klemenševics v Gradcu je predaval pri »poljudnem vseučiliškem predavanju« o znanem »Pithecanthropus erectus«. Pod tem naslovom namreč hočejo darvinisti uvesti »medvrsto« med človeka in žival in tako dokazati, da se je človek razvil iz živali. Prvi naravoslovci so že to novo »medvrsto« zavrgli. Vseučiliški profesor Klemenševics pa je pri »poljudnem« predavanju ljudstvu vcepljal zopet to darvinistično misel. In potem se čudijo, da ljudstvo vero izgublja!

Graško državno pravdnštvo se je prepričalo o neomahljivi udanosti do cesarske hiše in avstrijskem domoljubju italijanskih dijakov, ki jih je policija oni dan 32 zaprla radi veleizdajskih teženj, ter ustavilo proti njim kazensko postopanje.

Ljubljanske novice. Napreden učitelj. Zelo napreden učitelj je v Ljubljani g. Furlan. Te dni bil je obsojen na nekaj kronc — sodnik je dejal, da ga zapreti ne more, ker je učitelj. Obsojen je bil g. Furlan, ker je v šoli napredno in svobodno nabunkal nekega dečka. — Ljubljanski obč. svet ima jutri v torek ob peti uri popoldne svojo sejo. Mej drugim je na dnevnem redu poročilo o županovem dopisu o zadevi ljubljanske o idrijske železnice. — Prošnjo za upokojenje je vložil delavski pri-glednik Vinko Premk. — Lep napredek domače obrti. Tukajšnja tvrdka Žabkar je otvorila prvo slovensko železolivarno. Ta železolivarna je urejena na najnovejši način in steče v njej na dan 150.000 kil železa. Čestitamo g. Žabkarju na tolikem napredku. — Umrl je v Ljubljani g. Adolf pl. Socher, inspektor drž. železnice. — Ukral je Val. Klemenčiču v gostilni pri črnm kosu nekdo havelok vreden 40 K. — Lovna postopache je napravila danes pod Tivoli policija v zvezi z orožništvom. — Pokopali so danes dobroznano prodajalko čevljev gospo Uršulo Hrovatin, ki je umrla v soboto v 92. letu svoje dobe.

Mladina pri sv. očetu. Iz Rima se nam piše: Danes smo videli nekaj ljubkega v Rimu. Sveti oče so namreč hoteli videti zbrane obiskovalce vseh katoliških šol v Rimu. Pozvali so jih ob 1/2. 12. uri v cerkev sv. Petra. Videli so že toliko starih ljudi, toliko resnih mož v tekočem letu, a želeli so si tudi mladine, in res se je njih želja kar kmalu uresničila. Vse šole v Rimu, višje in nižje, od univerz do zadnje katehetske podučevalnice so odposlale svojo mladino k sv. Petru. Mladež je bila lepo razdeljena, tako da so stale deklice ob levi strani velike ladije, fantje pa ob desni. V apsidi so se zbrali v polkrogu visokošolci. Bila je cerkev polna do zadnjih vrat; torej si lahko mislite, da je vse priletelo k sv. očetu, kar je učenih mladih nog v Rimu. Pred oltarjem se je zbralo dijaštvo posvetnega vseučilišča »Sapienza«, »il circolo universitario cattolico« krog svoje krasne zastave. Istotako so plapolale zastave drugih šol v bližini; vse zastave pa so obkrožili Švicarji. Tako smo čakali na svetega očeta. Prinesli so ga iz spodnjega dela, tam kjer so se zbrali najmanjši šolarčki. Ili... se je začulo po cerkvi, kakor bi začivkali tisoči in tisoči škrajancev. Ne vem, kdo se je bolj veselil, ali mladež svojega očeta, ali 92letni starček v sredi mlade krvi. Delo mu je dobro, oko se je iskriilo samega čistega blagohotnega veselja.

Blagoslavljal jih je, med tem ko so ga nesli po sredi cerkve. Bilo je res ljubko videti, kako so deklice od same — ne vem kake — radosti metale svoje rutice v zrak, dečki pa klobuke. Nekateri so kar skakali od samega veselja. Vpili so, kar so jim pripustila mlada grla. Ah, te grlice, si je mislil sveti oče in smejal se, videč toliko navdušenost. Počasi, počasi so ga nesli, da si je mogel vse prav dobro ogledati, končno so ga vendar doveli v apsido in tu so ga gromeč pozdravili vseučiliščniki. Postavili so ga na tla. Šumenje je utihnilo. »Kyrie eleison« začele so se lauretanske litanije. Peli smo jih. Na to se sveti oče vzdigne: Dva monsignora ga vedeta na oltar in tam zapoje krepko blagoslov na svojo ljubo mladino. Blagoslovil je nas in v ta blagoslov sem tudi vklepil našo slovensko mladino. Po blagoslovu je vsprejel neke gospode in podal se je zopet nazaj. Ko so ga vzdignili, že so zagromeli tisočeri pozdravi po svetem hramu. Prizori kakor poprej so se ponovili. Nesli so ga vnovič počasi nazaj doli, doli po cerkvi — počasi, obrnil se je še parkrat in pogledal na zbrano mladino, jo blagoslovil — pa zginitil je za zapahom. Oj, zdaj se je pa še le vnel vrišč; ko mali niso več videli svojega očeta, so še le prav začeli grletati in res, kar se še nikdar ni dogodilo, — sveti oče dal se je primesti nazaj. Srce se mu je nehote omladilo, ni mogel zapustiti teh ljubih prizorov, vrnil se je med nje, da bi si jih še enkrat ogledal, da bi došlece še enkrat blagoslovil, še enkrat pozdravil. Torej so ga nesli nazaj do srede cerkve, kjer je vendar končno izginil v zakramentski kapeli. To je bilo veselje ta dan. Vsaki je vedel kaj povedati o svetem očetu, in če otroci pripovedujejo, oj to vam je veselje. Tako so se pojavili v svetem letu tudi taki ljubki prizori. Ne samo resnoba in pokora, kaj še, sveto leto ima tudi svojo krasno poezijo. — Še jeden prizor od svetega očeta. Nekoč je podelil v svoji maši tudi nekemu rimskemu fantu prvo sveto obhajilo. Po sv. obhajilu povabil je fanta k sebi in ga med drugim tudi vprašal: »Kaj pa bi ti rekel, ljubi moj, če bi tebe tako zaprli 25 let v jedno hišo, kakor mene?« »Bi pa počakal, dokler me ne izpustite!« odrezal se je brhki fant.

Graške volitve. Občinske volitve v tretjem in drugem razredu so se izvršile. Socijalni demokratje prepričujejo svet, da je Gradec rdeč, ker so prodrli trije rdečkarji v tretjem razredu, nacionalci zatrjujejo slovesno, da Gradec žije in diše v znamenju plevla-plavice, ter se ponašajo, kako sijajno so porazili v tretjem razredu socialiste, v drugem pa črno - žolto liberalno - klerikalno listo kandidatov. Tudi v prvem razredu, ki voli ta teden, upajo zmagati. Vendar se čedalje bolj živo kaže, da Gradec ni po svoji večini ne socijalno-demokratičen ne nemško-nacionalen. Vse vprek stoče pred terorizmom teh dveh političnih strank, a pomagati si ne znajo. Pod staro liberalno zastavo stopati se že v obče ljudje sramujejo, krščansko socijalna stranka pa kaže premalo odločnosti, jasnosti in močatosti, da bi si mogla pridobiti ugled v viših graških krogih. Nje taktika je povsem neumevna. Zdaj se sili nacionalcem, zdaj liberalcem, a smešijo jo vendar od obeh strani. — Kandidatura O. Wilhelma, ki so ga postavili trgovski uslužbenci, nacionalci, kršč. socialci in Bog ve kdo še drugi, postaja čedalje bolj klaverna proti Reselnu v V. kuriji. Nekaj nemških nacionalcev ga ne mara, ker se jim zdi premalo radikalen, drugim preveč krščansko socijalen, trgovcem se zdi preveč nacionalen i. t. d. Izmed zavednih Slovencev ga tudi nihče ne bo volil. Resel se lahko smeji v pest.

Mestna ljudska kopel. Od 18. do 24. novembra t. l. oddalo se je v mestni ljudski kopelji vsega skupaj 500 kopel, in sicer za moške 425 (pršnih 313, kadnih 112), za ženske pa 75 (pršnih 25, kadnih 50).

Škrat v tiskarni. V sobotni listek urinilo se je nekaj tiskovnih pomoč, od katerih popravljamo oni, ki najbolj motite: Iz »Stimmvieh« napravil je škrat »Stimmvoh«, iz »skalauer« (v zadnji vrsti) naredil je »kadaver«.

Točno nadpisovanje poštnih paketov, namenjenih v Španijo. Po sporočilu španske poštne uprave je dostavljanje poštnih paketov v imenovani deželi posebno

po večjih mestih vsled netočnosti naslovov na dotičnih poštnih spremnicah zelo zavirano. Stranke, ki pošiljajo pakete v Španijo, so vabljenе, da napišejo na dotične spremnice natančne naslove prejemnikov.

70letnico novemberske ustaje so praznovali Poljaki slovesno dne 29. listopada. Veliko svetih maš se je bralo posebno v Krakovu za one mladeniče, ki so padli v brezuspešnem boju za svobodo domovine. Ljudstvo se je te žalne svečanosti mnogostevislno udeležilo.

Ne v Južno Afriko! Avstro-ogerski glavni konzulat v Kapstadtu opozarja, naj nikdo ne hodi iskat dela v Transval in kapsko kolonijo, ker celo ondotni delavci nimajo sedaj ondi zasluzka.

Ameriške novice. V Terre Haute, Ind. je v ondotnih rudnikih ob delo 7000 rudarjev, ker je 300 mašinistov ustavilo delo. — Novega voditelja imajo ameriški premogarji v osebi 31letnega katolika Joh Mit-chella, ki je organizoval do 132.000 rudarjev. — Slovaki v Clevelandu so minuli teden na shodu protestovali proti postopanju Mažarov napram Slovkom. — Z razpelom je pobil v Connellsville Pa. neki pijani razgrajšč ženo Zerlokovo, ki ima na hrani najst delavcev. Vršil se je krvav pretep, v katerem je bilo težko ranjenih devet oseb.

Dobavni razpis. Srbsko državno monopolno ravnateljstvo je razpisalo dobavo papirja, kolonijalnega blaga, različnega železa, kakor žeblice, pil, vijakov, žic itd. ter lesa in drugih reči. Ponudbe naj se vpošljejo do 17. decembra t. l. omenjenemu ravnateljstvu. Zaznamek blaga, ki se ima dobaviti, in natančnejši pogoji se lahko vpogledajo v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Društva.

(Bralno in pevsko društvo »Maribor«) vabi na Miklavžev večer v soboto dne 8. decembra v veliki dvorani »Narodnega doma«. I. Zamujeni vlak. Šaloigra v 5. prizorih. Priredil A. Kržič. II. Zaba kantata. Šalivi prizor s petjem. Priredil C. Hennig. III. Sijajen nastop Miklavža, angelov, mefista, belcebuba, luciferja, krampeža in drugih pošastih iz Hlada. Začetek točno ob 1/2. 8. uri zvečer, konec ob 10. uri. obdarovanje otrok. Med posameznimi dejanji svira slavna veteranska godba. Vstopnina: sedeži v dvorani od 1.—5. vrste po 50 kr., od 6.—10. vrste po 40 kr. in od 11.—16. vrste po 30 kr., stojišče v dvorani 20 kr., sedeži na galeriji po 20 kr., stojišče na galeriji 10 kr. Otroci do 10 let s spremstvom so vstopnine prosti, vendar nimajo pravice do sedežev. Vstopnice se dobe dne 8. dec. od 2.—4. ure popoldne in od 1/2. 7.—1/2. 8. ure zvečer pri blagajni v »Narodnem domu«.

(Mestna hranilnica v Kranju) V mesecu novembru t. l. vložilo je 319 strank 66.644 K 56 h, dvignilo pa 195 strank 57.408 K 98 h; 8 strankam izplačalo se je hipoteknih posojil 10.050 K. Stanje vlog 2.249.258 K 61 h, stanje hipoteknih posojil 1.597.062 K 87 h, denarni promet 178.050 K 13 h.

Telefonska in brzojavna poročila.

Cirknica. 3. nov. Včerajšnji volilni shod sijajno vspel. Zbranih je bilo nad 400 zavednih volilcev iz Cirknice in okolice, z Rakeka, iz Begunj in Št. Vida. Begunjec je bilo do 70, ki so se pripeljali z zastavami. Govorila sta kandidata dr. Šusteršič in Žitnik med burnim odobravanjem. Navdušenje velikansko.

Kozje. 3. dec. Za peto skupino sta izvoljena dva katoliška kmeta, ki bosta glasovala za Žičkarja.

Celovec. 3. decembra. V novem volivnem imeniku za splošno skupino je 1097 volivcev več kot v prvem.

Dunaj. 3. decembra. Nemški zaupni možje so na več krajih zahtevali, da se uradno preštejejo Nemci. Vlada je odgovorila, da ima tako štetje privaten značaj in presega delokrog političnih oblastev, torej se mu ne more ustreči.

Bruselj. 3. dec. Pred Krügerjevim prihodom se je nabrala velika množica na kolodvoru. Policija je naredila mejo, katere ne sme množica prekoračiti. A množica je prodrla vse in žandarmerija je nastopila proti ljudstvu. Po odhodu vlaka je okoli 200 ljudi pod vodstvom dijakov naredilo obhod po mestu in de-

monstrovalo pred angleškim konzulatom. Nastal je velik hrup. Angleškemu konzulu so pobili mnogo šip in kamenje je letelo v stanovanje konzulovo. Jeden kamen je priletel v stol konzulov in ga ranil. Zunanji minister je šel takoj konzulu izraziti svoje obžalovanje.

Berolin, 3. dec. Wolffov urad javlja: Nemški poslanik v Luksemburgu je naznanil predsedniku Krügerju, da ga nemški cesar ne more vsprejeti. Krüger sedaj ne pojde v Berolin, ampak se poda takoj na Nizozemsko.

London, 3. decembra. O veliki burski zmagi pri Dewetsdorp 27. novembra poročajo iz Kapstadta. Utitih je 15 Angležev, 62 ranjenih. 400 mož je moralo pred Dewetom odložiti orožje in prepustiti dva topova, ostali so pobegnili. Roberts neki še ne odpotuje. Poraz je povzročil tu veliko vznemirjenje.

London, 3. dec. „Statist“ svetuje vladi, naj takoj prične pogajanja z Botho in Dewetom, da se konča vojna. Pogajanja naj prične kak višji civilni uradnik v Južni Afriki, da ne bo preveč sumljivo. Burskima generaloma naj se dovolita mesti v novem postavodajnem svetu.

London, 3. decembra. Reuterjev urad poroča iz Kapstadta 30. m. mes.: Polkovnik Moyrick je 25. novembra zasedel Lichtenberg. Poprej se je moral biti s 400 Buri. — Iz Durbana poročajo, da razvijajo Buri v okraju Standerton zelo živahno delavnost. 30. m. mes. se je bil pri Standertonu precej vroč boj.

Kapstadt, 3. dec. Lord Roberts odpotuje 11. t. m. v Evropo.

London, 3. nov. Iz Šangaja se poroča: Nadaljno dovažanje živil v Tientsin je ustavljeno. Kitajski cesar se vrne v Peking. Tudi cesarica se vrne.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrarji	Nebes	Padavina v 24 urah
1	9. zveč	724.3	5.0	sr. zah.	oblač.	
2	7. zjut.	727.4	4.2	sl. sever.	megla	0.0
2	2. popol.	726.3	5.3	sl. jug.	pol. oblač.	
2	9. zveč.	730.6	3.4	sr. vzh.	oblačno	
3	7. zjut.	730.9	1.6	sl. svzh.	megla	0.5
3	2. popol.	736.0	2.9	sr. jvzh.	oblač.	

Srednja temperatura sobote 5-5°, normale: 0-4°.
Srednja temperatura nedelje 4-3°, normale: 0-2°.

Cena žitu na dunajski borzi

dné 2. decembra 1900.

Za 50 kilogramov.

Pšenica za pomlad . . .	K 7-72 do K 7-73
Rž za pomlad . . .	7-60 » » 7-61
Turšica za maj junij /01 . . .	5-21 » » 5-22
Oves za pomlad . . .	5-88 » » 5-90

1058 1-1

Pretužnim srcem javljamo sorodnikom in znancem žalostno vest, da je umrla iskreno ljubljena, nepozabljiva naša mati, oziroma stara mati, tašča in teta, gospa

Uršula Hrovatin

posestnica

danes v soboto, dne 1. decembra t. l., popoldne ob 4. uri, po dolgotrajni, mučni bolezni previdena s sv. zakramenti za umirajočo, v 92. letu starosti.

Pogreb nenadomestljive, blage pokojnice pojde v **ponedeljek, dne 3. decembra, popoldne** iz hiše žalosti na sv. Petra osti št. 25 na pokopališče k sv. Kristofu, kjer bode položeno truplo v lastni grob k večnemu počitku.

Sv. maše zadušnice brale se bodo v raznih cerkvah.

Drago pokojnico priporočamo v pobožno molitev in prijazen spomin.

V Ljubljani, dne 1. decembra 1900.

Žaluječi ostali.

Venci se na željo pokojnice hvaležno odklanjajo.

Plinati ošeči za soznanje parketnih tal dobe se pri tvrdk. **BRATA EBERL** v Ljubljani, Frančiškanske ulice Vnanja naročila proti povzetju. 223 24 11-6

Raspisuje se

1052 3-2

služba organista in cerkvenika

v **Krškem**, ki se more nastopiti s 1. januarjem 1901. Prosilec mora biti sposoben voditi moški zbor. Plača je 600 kron v denarji in nekaj postranskih dohodkov.

Cerkveno predstojništvo v **Krškem**, dné 29. novembra 1900.

Duhovski poslovnik,

ali navod za razno uradno poslovanje v dušnem pastirstvu in za oskrbovanje cerkvenega in nadarbinskega premoženja. — Z raznimi obrasci in stvarnim kazalom. — Sestavil Martin Poč. — Drugi, popravljani natis.

Brožiran izvod knjige slane v „**Katoliški Bukvarji**“ v Ljubljani 4 krone, trdo vezan v polsagrinu ali celoplatnu 5 K 20 h. Po pošti 30 h več

Šivalne stroje

priznana najboljega izdelka za družine in obrtnike

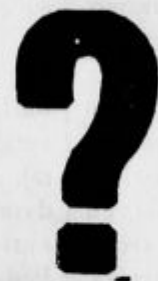
priporoča

888 25-9

tovarniška zaloga šivalnih strojev

Ivan Jax v Ljubljani, Dunajska cesta 17

Nova pijača.

1054 (3-2)

St. 38.308

Razglas.

1051 3-2

Vsled razpisa c. kr. deželnega predsedstva v Ljubljani z dné 22. t. m., št. 5521 se gledé izvršitve razpisane **volitve v občnem volilskem razredu** v Ljubljani javno naznanja:

1. Volitev vršila se bo dné **12. decembra 1900 od 8. zjutraj do 1. popoldne in od 3. do 6. popoldne** v 4 oddelkih in bodo volili:

- volilci z začetnimi črkami **A** do **G** v desni polovici velike dvorane „Mest. doma“,
- volilci z začetnimi črkami **H** do **L** v levi polovici velike dvorane „Mestnega doma“,
- volilci z začetnimi črkami **M** do **R** v telovadnici prve mestne deške ljudske šole v Koménškega ulicah št. 17,
- volilci z začetnimi črkami **S** do **Ž** v telovadnici druge mestne deške ljudske šole na Cozjovi cesti št. 6.

2. Volilo se bo neposredno in z glasovnicami in se bodo smele rabiti samó oblastveno izdane glasovnice.

Volilne izkaznice in glasovnice poslane se bodo volilcem na dom; tisti pa, katerim bi se izkaznice in glasovnice iz katerega koli uzroka vsaj 24 ur pred volitvenim dnevom ne vročile, oglašé naj se zanje v magistratnem ekspeditu.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane, dné 24. novembra 1900.

Kje se naj oglasi Miklavž

za darila pridnim otrokom?

Pri **L. Schwentner-ju** v Ljubljani!

Zakaj?

Ker tam dobi najprimernejša darila. Pridni otroci imajo namreč največje veselje z lepimi koloriranimi slikami in pesmicami.

Založništvo L. Schwentner v Ljubljani je pa nalašč za **Miklavža** pripravilo te-le knjižice:

Dobri otroci. 6 strani koloriranih slik s pesmicami. Prizori iz otroškega življenja. To je za prav majhne, zato je pa majhna tudi cena: 24 h., po pošti 29 h.

Otročičem v zabavo. 22 kol. slik s pesmicami. Dvojna izdaja: a) navadna v ceni 30 h., po pošti 30 h.

b) leporella izdaja (slike so napele na močni lepenki s platnenimi hrbt). Prav trpežne knjige, torej zlasti za take otroke, ki radi vsako stvar preiščejo, iz česa in kako je narejena. Cena 1 K 50 h. po pošti 1 K 75 h.

Noetova barka. Živalstvo v podobah s pesmicami. Kolorirana izdaja. Za otroke, ki imajo radi psčke hov-hov-hov, mucomaco, zajčka-skakavčka, golobiče-sive tiče, kravo mu-mu itd. Cena 1 K 50 h., po pošti 1 K 75 h.

Sladki orehi. Računski primeri v slikah in pesmicah. To je pa za take junake, ki že v šoligonjo: ena to ena je dve, dvakrat dve je štiri itd. Cena 1 K 60 h., po pošti 1 K 80.

Razen knjžic pa dobi Miklavž pri **L. Schwentner-ju** še marsikaj drugega, kar bi otroci rabili s pridom, ako jim prinese.

Zato

1050 3-3

naj Miklavž le pride in naj naloži polne koše, kajti pridnih otrok je po Slovenskem strašansko veliko.

Dunajska borza.

Dné 30. novembra.

Skupni državni dolg v notah . . .	97.95
Skupni državni dolg v srebru . . .	97.65
Avstrijska zlata renta 4% . . .	116.20
Avstrijska kronska renta 4% . . .	98.30
Ogerska zlata renta 4% . . .	115.15
Ogerska kronska renta 4% . . .	91.25
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl. . .	169.6
Kreditne delnice, 160 gl. . .	673.50
London vista . . .	240.45
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj. . .	117.60

20 mark . . .	23.53
20 frankov (napoleonov) . . .	19.17
Italijanski bankovci . . .	90.70
C. kr. cekini . . .	17.36

Dné 30. novembra.

3-2% državne srečke L. 1854. 250 gl. . .	172 50
5% državne srečke L. 1860. 100 gl. . .	164-—
Državne srečke L. 1864. 100 gl. . .	—
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kros . .	94 30
Tisne srečke 4% . . .	100 gl. . .
Dunavske vravnave srečke 5% . . .	259-—

Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	106.—
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4 $\frac{1}{2}$ %	93.75
Priporočene obveznice državne železnice	414.—
» » južne železnice 3 $\frac{1}{2}$ %	331.—
» » južne železnice 5 $\frac{1}{2}$ %	119.75
» » dolenjskih železnice 4 $\frac{1}{2}$ %	99.50
Kreditne srečke, 100 gld.	400.—
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	350.—
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	45.50
Ogerskega »	

Salmove srečke, 40 gl. . .	180.-
St. Genois srečke, 40 gl. . .	203.-
Waldsteinove srečke, 20 gl. . .	50.-
Ljubljanske srečke . . .	—
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gl. . .	272.50
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v . . .	6220.-
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gl. . .	805.-
Akcije južne železnice, 200 gl. sr. . .	113.50
Splošna avstrijska stavbiška družba . . .	150.-
Montanska družba avstr. plan. . .	449.50
Trboveljska premogarska družba, 70 gl. . .	465.-
Papirnih rubljev 100 . . .	254.50

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zrupe pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promene za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarišnica delniška družba

M E R C U R
I., Wollzeile 10 in 12, Dunaj, I., Strebelgasse 2.

Pojasnili v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnice.